

Vájécé – Jákob utazása

Vájécé Hetiszakasz tartalma וַיַּעַצ

Szakaszunk — Vájécé (**1Mózes 28:10–32:3.**) — azzal kezdődik, hogy Jákob menekül testvére, Ézsau gyilkos bosszúja elől. Cháránban nagybátyja, Lábán házában, talál menedéket, elveszi annak két lányát, Léát és Ráchelt és gyors egymásutánban 11 fia születik, majd egy lánya, Dina. 14 évet szolgál két feleségéért és további hat évet, aminek fizetségképpen apósa nyájából részesedik. A szakasz végén ismét úton találjuk Jákobot, amint hazafelé igyekszik Kánaánba.

Jákob elhagyja Beér Seva-i otthonát, és Cháránba utazik. Útközben elérkezik „a helyre”, ott alszik, és álmot lát, amelyben a földet a mennybolttal összekötő létrán angyalok közlekednek föl és le. Isten is megjelenik álmában, és ígéretet tesz arra, hogy a földet, amelyen Jákob fekszik, leszármazottjainak adja. Reggel Jákob a követ, amelyen a fejét nyugtatta, felállítja oszlopkőnek, és fogadalmat tesz, hogy Isten háza lesz belőle. – **1Mózes 28:10–22.**

Jákob Cháránban nagybátyjánál, Lábánnál lakik, és a juhait legelteti. Lábán belemegy, hogy hét évi munka fejében hozzáadja feleségül fiatalabbik lányát, Ráchelt, akit Jákob szeret. A nászéjszakán azonban Lábán az idősebbik leányát, Léát vezeti be hozzá, és a csalást Jákob csak reggel fedezi fel. Jákob, miután beleegyezik, hogy újabb hét évet szolgál Lábánnál, egy hét elteltével Ráchelt is feleségül veszi. Lea hat fiút szül – Reuvént, Simont, Lévit, Jehudát, Isszáchárt és Zevulunt – és egy lányt, Dinát, Ráchel viszont magtalan marad. Ráchel odaadja Jákobnak a szolgálóját, Bilhát feleségül, hogy helyette gyermekeket szüljön, és

az szül is két újabb fiút, Dánt és Naftálit. Lea is ugyanezt teszi az ő szolgálójával, Zilpával, aki Gádot és Ásért szüli Jákobnak. Végül Ráchel imái mégiscsak meghallgatásra találnak, fiút szül, akit Józsefnek nevez el. – **1Mózes 29:1–30:24.**

Jákob tizennégy évet töltött el Cháránban és most már haza kíván térni, de Lábán maradásra rábírja, ezúttal juhokat ígérve neki munkája fejében. Noha Lábán időről időre kísértetet tesz, hogy rászedje, Jákob vagyona egyre csak gyarapszik. Jákob titokban hagyja el Cháránt, attól tartva, hogy Lábán meg akarja majd akadályozni távozását a családdal és a vagyonnal, amelyért pedig megdolgozott. Lábán üldözőbe veszi Jákobot, ám Isten egy álomban óva inti őt, hogy ne ártsen vejének. Lábán és Jákob szövetséget kötnek Galéd dombjánál, egy összehordott kőrakás mellett, majd Jákob tovább folytatja az útját a Szentföldre, ahol angyalokkal találkozik. – **1Mózes 30:25–32:3.**

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Chaim Shaul Glitzenstein: Oliva és tojás

„**És elment Jákob Beér-Sevából és ment Choronba**” **Ber Seva** jelentette a nyugalmat és békét, míg **Choron** az erőszak és korrupció szinonimája volt, a zavargások és kellemetlenségek központja, **Lábán**, a híres csaló és birkatolvaj lakóhelye. És mégis, furcsamód épp ez lett az a hely, ahol **Jákob** családot alapított, gyermekeit nevelte és ahonnan **Izrael 12 törzse** származik.

Bölcseink felteszik a kérdést, nem lett volna jobb Jákobnak inkább Ber Sevában felnevelni a gyerekeit? Nem volt Ber Seva az ideális és megfelelő otthon az eljövendő zsidó nép születéséhez és felnevelkedéséhez? Miért éppen Choron?

A magyarázat így szól: Az olíva a préselés révén adja a legfinomabb olajat, az arany előállításához kemence kell, amiben a magas hő és a nyomás megtisztítja a nyers fémet és nemesfémmé alakítja. Jákobnak nem volt könnyű élete, de ez jobb emberré tette és így lett később a gyermekeivel is.

Az élet nem egy sima zökkenőmentes autópálya, de a **Teremtőnek** úgy látszik ez egy örökös célja, hogy nehézségeket tapasztaljunk meg. Mégpedig azért, hogy annál inkább fejlődjünk. A nehézségek és kihívások révén növekszünk, gyarapodunk, okosodunk, és kreatívabbá válunk. A fájdalomnak mindig van célja, mint a gyógytornásznál, ahol fájdalom nélkül nincs eredmény. Úgy tűnik, hogy mi is, mint az olajbogyó, nyomás alatt hozzuk ki a legjobbat magunkból. Ez egyszerű tény, a legjobb alkotásainkat nyomás alatt tudjuk megalkotni.

A **széder tátra főtt tojást teszünk**, hogy ez emlékeztessen minket a szentélybe szánt ajándéokra. **De igazából bármilyen főtt étel lehetne az, miért a tojást választották?** Azért, mert mi zsidók a tojásra is hasonlítunk. Minél inkább megfőznek, mi annál keményebbek leszünk. Évszázadokon át üldöztek és bántottak minket, de ez csak megerősített bennünket, bátorságot, hitet és reményt adott nekünk. A történelmünk során mindig megerősödve, megedződve kerültünk ki a bajból.

Jákob egy fantasztikus családot nevelt fel egyáltalán nem ideális körülmények között. Adja Isten, hogy követni tudjuk a példáját és bárhol, bármilyen körülmények között meg tudjunk felelni a kihívásnak, sikeres életet élhessünk, és nevelhessünk egészséges és boldog gyerekeket, akik a zsidó nép eljövendő nemzedékét alkotják!

GUT SÁBESZ

Rabbi Jonatan Sacks: Fény a sötét időkben

Mi tette Jákobot – és nem Ábrahámot, Izsákot vagy Mózeszt – a zsidó nép igazi atyjává? Mi vagyunk a „Jákób gyülekezete”, „Izrael fiai”. Jákób/Izrael az az ember, akinek a nevét viseljük. Pedig nem Jákob kezdte el a zsidó utazást, hanem Ábrahám. Jákob nem állt olyan próbatétel előtt, mint Izsák az áldozati helyszínen. Nem vezette ki a népet Egyiptomból, és nem hozta el nekik a Tórát. Igaz, hogy ellentétben Ábrahámmal és Izsákkal, minden gyermeke megőrizte a hitet. De ez csak egy színttel viasszaszórítja a kérdést. Miért sikerült neki, ahol Ábrahámnak és Izsáknak nem?

Úgy tűnik, hogy a válasz a Vajécé és a Vájislách szakaszokban rejlik. Jákob volt az az ember, akinek legnagyobb látomásai akkor jöttek, amikor éjszaka egyedül volt, messze otthonától, egyik veszélyből a másikba menekülve. A Vajécé szakaszban, Ézsau elől menekülve, megáll és pihenni tér az éjszakára, csak kövekre fekve, és megvilágosodás éri:

Álmában látott egy lépcsőt, amely a földön állt, teteje pedig az égig ért, és Isten angyalai fel-felmentek és le-lementek rajta... Amikor Jákób felébredt álmából, így gondolta: „Bizonyára az Örökkévaló van ezen a helyen, és én nem tudtam róla.” Félelmében így szólt: „Milyen félelmetes ez a hely! Ez nem más, mint Isten háza, ez a mennyek kapuja.” (1Mózes 28:12–17)

A Vájislách szakasza szerint, Lábántól menekülve és attól rettegve, hogy újra találkozik Ézsauval, éjszaka egyedül birkózik egy névtelen idegennel:

Akkor az ember így szólt: „A te neved többé nem Jákób lesz, hanem Izrael, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél.” ...Jákób tehát Penielnek nevezte el azt a helyet, mondván: „Mert láttam Istent szemtől szembe, és mégis megkímélték az életemet.” (1Mózes 32:29–31)

Ezek Jákob életének döntő spirituális találkozásai, mégis egy átmeneti térben (a kezdőpont és a célpont közötti térben) történnek, egy olyan időpontban, amikor Jákob mindkét irányban veszélyben van – ahonnan jön, és ahová tart. Mégis éppen ezeken a maximális sebezhetőségű pontokon találkozik Istennel, és talál bátorságot ahhoz, hogy az út minden veszélye ellenére folytassa útját.

Ez az az erő, amelyet Jákob a zsidó népnek hagyott örökségül. A figyelemre méltó nem csupán az, hogy ez a kis nép túlélte azokat a tragédiákat, amelyek bármely más nép végét jelentették volna: a két templom pusztulását, a babiloni és római hódításokat, a középkori kiűzéseket, üldözéseket és pogromokat, a 19. századi Európa antiszemitizmusának felemelkedését és a holokausztot.

Rabbi Jonatan Sacks: Fény a sötét időkben

Valóban elképesztő, hogy minden **kataklizma** után a **judaizmus** megújult, és új magasságokba emelkedett.

A **babiloni száműzetés** idején a **judaizmus** még **mélyebb kapcsolatot** alakított ki a **Tórával**. **Jeruzsálem római pusztítása** után megalkotta a **szóbeli Tóra nagy irodalmi műveit**: a **Midrasht**, a **Misnát** és a **Gemará**t. A **középkorban jogi és Tóra-kommentár**, **költészet és filozófia remekműveit** alkotta meg. **Alig három évvel a holokauszt után kikiáltotta Izrael Államot**, a **zsidók visszatérését a történelembe a száműzetés legsötétebb éjszakája után**.

Amikor először lettem főrabbi, orvosi vizsgálaton kellett átesnem. Az orvos nagyon gyors tempóban futtatott a futópádon. „**Mit vizsgál?**” – kérdeztem tőle. „**Hogy milyen gyorsan tudok futni, vagy hogy meddig?**” „**Egyiket sem**” – válaszolta. „**Azt fogom megfigyelni, hogy mennyi idő alatt áll vissza a pulzusod a normális szintre, miután leszállsz a futópadról.**” Ekkor fedeztem fel, hogy az egészséget a regenerálódás képessége alapján mérik. Ez mindenki számára igaz, de kétszeresen igaz a **vezetők és a zsidó nép**, a **vezetők nemzete** számára. (**Úgy gondolom, hogy ez az, amit a „papok királysága” [2Mózes 19:6] kifejezés jelent**).

A **vezetők válságokat** élnek át. Ez a **vezetés velejárója**. Amikor **Harold Macmillan, Nagy-Britannia miniszterelnöke 1957 és 1963 között**, **megkérdezték**, mi volt a **legnehezebb az elnöksége alatt**, híres válasza az volt: „**Az események, kedves fiam, az események.**” Rossz dolgok történnek, és amikor ez megtörténik, a **vezetőnek** kell viselnie a terhet, hogy mások nyugodtan aludhassanak.

A **vezetés, különösen a szellemi kérdésekben, rendkívül stresszes**. A **Tanach négy alakja – Mózes, Élijáhu, Jeremiás és Jónás** – valójában inkább a **halált kérte**, mint hogy folytassa. Ez nem csak a **távoli múltban** volt így. **Abraham Lincoln súlyos depressziós rohamokat szenvedett**.

Ugyanígy **Winston Churchill** is, aki „**fekete kutyának**” nevezte. **Mahatma Gandhi és Martin Luther King Jr.** mindketten **öngyilkosságot** kíséreltek meg **serdülőkorukban**, és **felnőttkorukban depressziós betegségben szenvedtek**. Ugyanez volt igaz sok nagy **alkotóművészre** is, köztük **Michelangelóra, Beethovenre és Van Goghra**.

A nagyság vezet-e a kétségbeesés pillanataihoz, vagy a kétségbeesés pillanatai vezetnek-e a nagysághoz? Azok, akik vezetnek, magukba fojtják-e koruk stresszét és feszültségeit?

Vagy azok, akik érzelmi életükben hozzászoktak a stresszhez, kivételes életükben találnak-e megnyugvást?

Rabbi Jonatan Sacks: Fény a sötét időkben

Erre a kérdésre eddig nem találtunk meggyőző választ az irodalomban. De **Jákob érzelmileg ingatagabb személyiség volt**, mint **Ábrahám**, aki még nagy megpróbáltatások közepette is gyakran nyugodt maradt, vagy **Izsák**, aki különösen visszahúzó volt. **Jákob félt, Jákob szeretett, Jákob több időt töltött száműzetésben**, mint a többi pátriárka. De **Jákob kitartott és tovább küzdött**. A **Teremtés könyvének** összes szereplője közül ő volt a legnagyobb túlélő.

A túlélés és a helyreállítás képessége része annak, ami egy vezetővé tesz. Az a hajlandóság, hogy kockázatos életet éljenek, különbözteti meg ezeket az embereket a többiektől. **Theodore Roosevelt** így fogalmazott az egyik legnagyobb beszédében, amelyet valaha is tartottak erről a témáról:

Nem a kritikus számít, nem az, aki rámutat, hogy az erős ember hogyan botlik meg, vagy hogy a cselekvő hogyan tehette volna jobban. Az elismerés annak jár, aki ténylegesen a porondon áll, akinek arcát por, verejték és vér borítja; aki bátran küzd; aki hibázik, aki újra és újra elbukik, mert nincs olyan erőfeszítés, amelyben ne lennének hibák és hiányosságok; de aki ténylegesen törekszik a cselekvésre; aki nagy lelkesedést, nagy odaadást ismer; aki érdemes ügyért áldozza magát; aki a legjobb esetben végül a nagy teljesítmény diadalát ismeri meg, és aki a legrosszabb esetben, ha kudarcot vall, legalább nagy merészséggel vall kudarcot, így helye soha nem lesz azok között a hideg és félénk lelkek között, akik sem a győzelmet, sem a vereséget nem ismerik.

Theodore Roosevelt, „Citizenship in a Republic” (Állampolgárság egy köztársaságban), beszéd a Sorbonne-on, Párizs, 1910. április 23.

Jákob elviselte Ézsau rivalizálását, Lábán haragját, feleségei és gyermekei közötti feszültséget, szeretett Ráhel korai halálát, valamint kedvenc fia, József huszonkét éves korában bekövetkezett elvesztését. A fáraónak így szólt: „Kevés és gonosz volt életem napjai” (1Mózes 47:9). Mégis, útja során „találkozott” angyalokkal, és akár birkóztak vele, akár a mennybe vezető létrán másztak, transzcendencia aurájával megvilágították az éjszakát.

Próbálni, elbukni, félni, és mégis továbbmenni: ez kell ahhoz, hogy valaki vezető legyen. Ez volt Jákob, az az ember, aki élete legmélyebb pontján látta a legnagyobb mennyei látomásokat.

SÁBÁT SÁLOM

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

LXXVIII. RÉSZ

6.§. Ha azonban egyetlen ember nem képes végrehajtani a tiltott munkát, és másoknak is segíteniük kell [akkor minden résztvevő felelős]. Például ketten fognak egy gerendát, és úgy viszik át közterületre. Mivel egyiküknek sincs annyi ereje, hogy egyedül is elvégezze a feladatot, és elejétől végéig együtt csinálták, ezért mindketten felelősek. A munka mértéke, amiért már felelősségre vonhatók, egyenlő az egy emberre vonatkozóval.

Ha kettőjük közül az egyik elég erős ahhoz, hogy egyedül is elvégezze a munkát, de a másik képtelen volna erre. Ha ezek együtt viszik a gerendát, akkor az, aki egyedül is képes lett volna vinni a felelős. A másik pedig úgy tekintendő, hogy csupán segítséget nyújtott, és az aki segítséget nyújt, az nem vonható felelősségre. Ugyanez érvényes más hasonló helyzetekre.

Az építő és romboló munka szombaton

7.§. Aki a tiltott munkát ártó szándékkal hajtja végre, az nem felelős. **Miről is van szó?** Ha valaki ártó szándékkal megsebesíti valamelyik társát vagy egy állatot, széttepi vagy elégeti az öltözkékét, vagy ártó szándékkal tárgyakat tör, az nem felelős.

Ha valaki kizárólag azért ás gödröt, mert szüksége van a kiásott földre, az úgy tekintendő, hogy a tiltott munkát ártó szándékkal végezte el, ezért mentesül a felelősség alól. Noha tiltott munkát végzett, mégsem vonható felelősségre, mivel ártó szándékkal tette.

8.§. Aki azért végez ártó tevékenységet, hogy végső soron hasznos tevékenységet végezzen, az felelős. Például valaki rombol, hogy a helyére építsen, vagy kiradíroz valamit, hogy a kiradírozott helyre valami mást írjon, vagy gödröt ás, hogy abba helyezze egy építmény alapját. Ugyanez érvényes más hasonló helyzetekre.

A minimális mennyiség, ami miatt az ártó tevékenység végzője felelősségre vonható, meg egyezik a teljes mennyiségével.

9.§. Aki szombaton részben szándékosan, részben akaratán kívül tiltott munkát végez, az nem felelős. Ez a törvény érvényes tekintet nélkül arra, hogy valaki szándékosan kezdett bele a tiltott munkába, és akaratán kívül fejezte be, vagy ha akaratán kívül kezdett bele, és szándékosan fejezte be.

Káréttel csak az az ember sújtható, aki az elejétől a végéig szándékosan hajtja végre a minimális mennyiségű tiltott munkát. Ilyen esetben, ha az esetnek tanúi is voltak, akik figyelmeztették, az illető büntetése megkövezés általi kivégzés. Ha pedig az akaratán kívül végzi ezt minimális mennyiségű munkát elejétől a végéig, a [mindenki számára egyenlően] meghatározott mértékű bűnázdozatot kell bemutatnia.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGY FUVAROS UTCAI ZSINAGÓGA

IMAREND

DECEMBER 1. – 31. KÖZÖTT

K I S Z L É V T É V É T	11.	1.	hétfő		7,00	16,00
	12.	2.	kedd		7,00	16,00
	13.	3.	szerda		7,00	16,00
	14.	4.	csütörtök		7,00	16,00
	15.	5.	péntek	8:15,35	7,00	16,00
	16.	6.	szombat	VÁJISLÁCH Vége: 16,45	8,00	15,30
	17.	7.	vasárnap		8,00	16,00
	18.	8.	hétfő		7,00	16,00
	19.	9.	kedd		7,00	16,00
	20.	10.	szerda		7,00	16,00
	21.	11.	csütörtök		7,00	16,00
	22.	12.	péntek	8:15,34	7,00	16,00
	23.	13.	szombat	VÁJÉSEV Újhold hirdetés Vége: 16,47	8,00	15,30
	24.	14.	vasárnap	Este: Első Chanuka gyertya meggyújtása	8,00	16,00
	25.	15.	hétfő	Chanuka 1. nap	7,00	16,00
	26.	16.	kedd	Chanuka 2. nap	7,00	16,00
	27.	17.	szerda	Chanuka 3. nap	7,00	16,00
	28.	18.	csütörtök	Chanuka 4. nap	7,00	16,00
	29.	19.	péntek	Chanuka 5. Nap 8:15,36	7,00	15,30
	30.	20.	szombat	Chanuka 6. nap MIKÉC Újhold 1. Vége: 16,49	8,00	15,30
	1.	21.	vasárnap	Chanuka 7. nap Újhold 2.	8,00	16,00
	2.	22.	hétfő	Chanuka 8. nap	7,00	16,00
	3.	23.	kedd		7,00	16,00
	4.	24.	szerda		8,00	16,00
	5.	25.	csütörtök		8,00	16,00
	6.	26.	péntek	8:15,40	8,00	16,00
	7.	27.	szombat	VÁJIGÁS Vége: 16,52	8,00	15,30
	8.	28.	vasárnap		8,00	16,00
	9.	29.	hétfő		7,00	16,00
	10.	30.	kedd	Tévét 10. Böjtnap Böjt vége: 16.37	7,00	16,00
	11.	31.	szerda		7,00	16,00

Ismeretlen zsidók nyomában CVII. Rónai Zoltán

Rónai Zoltán, olykor Ronai, szül. Rosenthal, írói álnevén Vándor Zoltán (Budapest, 1880. augusztus 16. – Brüsszel, 1940. május 17.) ügyvéd, szociológus, szociáldemokrata politikus, igazságügyi népbiztosként, majd belügyi népbiztoshelyettesként a Forradalmi Kormányzótanács tagja, Kunfi Zsigmond sógora.

Rónai (1882-ig Rosenthal) Bernát (1847–1918) kiskunfélegyházai születésű kereskedő és Kisfalvi (1878-ig Klein) Ilona (1855–1943) fiaként született izraelita családban, két testvére volt: Rónai Sándor és Rónai Erzsébet, Kunfi Zsigmond második felesége. 1918. július 8-án Budapesten, a Terézvárosban házasságot kötött Peisner Flóra tanárnővel, Peiser Ignác és Weisz Berta lányával.

Budapesten járt középiskolába, majd 1898-tól a budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi karán tanult, ahol jogtudományi doktorátust, majd 1908-ban ügyvédi oklevelet szerzett. Ezt követően ügyvédi irodát nyitott Budapesten, a Váci körút 21. alatt (ma Bajcsy-Zsilinszky út). 1908. november 24-

től felekezeten kívüli. Az első világháború előtt belépett az MSZDP-be, több szakszervezetnek is jogi képviselője volt, a *Népszava* és a *Szocializmus*, továbbá a *Jogtudományi Közlöny* számára írt cikkeket, és tagja lett a Galilei Körnek. 1919. január 22-én a Károlyi-kormány a budapesti tudományegyetem nyilvános rendes egyetemi tanárává nevezte ki, politikai tudományokat tanított volna. A kar és a kultuszminiszter között felmerült nézeteltérés miatt Rónai tanári esküjét február 4-én a Minisztertanács előtt tette le, oktatni mégsem volt lehetősége, politikai szerepvállalása miatt. A Berinkey-kormányban ugyanis Peidl Gyula mellett munkaügyi és népjóléti államtitkár lett, 1919. február 14. és 1919. március 21. között, a Magyarországi Tanácsköztársaság idején pedig március 21-től június 24-ig igazságügyi népbiztos, ő dolgozta ki a kommun alkotmányát, megszervezte a forradalmi törvényszékek hálózatát, emellett szabályozta és ellenőrizte azok működését is. A kommun kikiáltása napján még ellenezte, később azonban elfogadta a két munkáspárt egyesülését. Június 23-án a Tanácsok Országos Gyűlése megválasztotta a Szövetséges Központi Intéző Bizottságot, amelynek ő is tagja lett. Az intéző bizottság másnap újraválasztotta a népbiztosokat, s Rónait 1919. június 29-én belügyi népbiztoshelyettesé nevezték ki, emellett június 24-től kezdve Ágoston Péter helyett ténylegesen ő vezette az Igazságügyi Népbiztosságot. A 133 nap alatt a Kunfi Zsigmond-féle centrista szárnyhoz tartozott. A diktatúra bukása után a Peidl-kormány még belügyi államtitkárrá nevezte ki, ám nem foglalta el ezt az állást, s Bécsbe emigrált, ahol a Világosság-csoport egyik vezetője lett Böhm Vilmos és Kunfi mellett. Számos cikket írt az osztrák szociáldemokrata párt lapjába, a *Der Kampf*ba, a *Világosság* c. periodikába, emellett Vándor Zoltán álneven a *Népszavában*, és a *Szocializmusban* is publikált. Cikkeiben kritikával illette a horthysta Magyarországot és a hazai szociáldemokratákat. Időközben Magyarországon többször perbe fogták. A proletárdiktatúra után revízió alá vették az őszirózsás forradalmat követő időszakban történt kinevezéseket, mely során a kar Rónai egyetemi tanári kinevezését törvénytelennek minősítette, és megtiltotta az egyetemi tanári cím viselését. 1921-ben csatlakozott az úgynevezett Két és feles Internacionálé magyar csoportjához. Bécsből a Schutzbund-felkelés leverését követően előbb Prágába, ezután pedig Zürichbe költözött, később Belgiumban élt, ahol Friedrich Adler oldalán a Szocialista Munkásinternacionálé (SZMI) titkárságán működött, s szerkesztette annak lapját, az *Internationale Informationt*. Az 1930-as években 1934 és 1938 között újra cikkeket kezdett írni a *Szocializmus* számára, a lap rovatvezetője volt. A németek belgiumi inváziója után öngyilkosságot követett el.

Gál Juli: Koncert a Fubarban

Először szeretnék köszönetet mondani a zsinagóga és az Emberbarát Egylet elnökének, Streit Sándornak, - a program szervezőjének- szívélyes invitálásáért, hiszen ez által lehettem részese egy felejthetetlen előadásnak. S nem csak én, hanem a közel telt házas közönség is, ennek jeleként óriási tapsvihar zárt egy-egy előadott opera áriát, vagy kántor produkciót.

A műsor házigazdája, a gyönyörű orgánumú színművész, **Garai Róbert** volt. Köszöntő szavai után elmondta, hogy a **zsinagóga fennállásának 100. évfordulója** alkalmával tartott megemlékezés során szó esett arról is, hogy a tanulás, az elmélyülés és ima folyamatos jelenlétén túl komoly jelentőségű a zsidó szellemiség kulturális sokszínűsége is. Ennek koronája ez a rendezvény, (**A dal a lélek repülése...**) mely főszereplői **Tarnóczy Daisy** opera-énekes és **Zucker Imánuel**, a Bzsh. Bethlen téri zsinagóga fő-

kántora, az Or-Zse művésztanára. Zongorán Bárkányi Éva és Neumark Zoltán kíséri őket. Mielőtt **Garai Róbert**, a hetvenes évek egy máig emlékeztető anekdotájával csalt mosolyt a jelenlévők arcára. Majd következett a két művész bemutatása.

Tarnóczy Daisy Laura szakmai útja a Szent István király Zeneművészeti szakköznevelőiskolában kezdődött, s **Geszthy Veronikánál** indult. Majd a Debreceni Egyetemen Magyar Gabriella tanítványaként szerezte meg alap, - és mesterdiplomáját. Sok mesterkurzus segítette fejlődését. Dolgozhatott Miklósa Erika, Kovács Ágnes, Elisabeth Scholl, -énekművészekkel, Claudia Visca professzorral- valamint Prof.Dr. Temesi Mária (Liszt díjas, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjének birtokosa, a Magyar Kultúra Lovagja) -operaénekesessel., **Alessandro Pagliuzzi** karmesterrel. Az elmúlt években több nemzetközi versenyen is szerepelhetett. Célja, hogy tovább építse szólókarrierét, részt vehessen hazai és nemzetközi versenyeken, valamint tudatosan fejlessze személyes művészi arculatát és szakmai hitelességét.

-**Zucker Emánuel** pályafutása során zseniális kántorokkal lépett fel országos és nemzetközi helyszíneken is. Mint például **Shai Amramson**, **Moshe Stern** (zcl/, **Nissim Saal**, **Chaim Stern**, **Ávraham Kirschenbaum**, **Yoni Rose**, **Elli Yaffe**). Állandó fellépője az Újpesti Városnapok kántor koncertjeinek is. Fellépő és szervező, változatos repertoárral liturgikus darabokat, zsoltárokat, jiddis és modern izraeli dalokat is énekel. Természetesen a két előadó fenti tevékenysége egy rövidített változata csak mindannak, amit tesznek.

(Beszéltem mindkettőjükkel, s megkérdeztem, mi alapján választották programjukat? Szinte megegyező választ adtak. Mint: Hit, érzelmek találkozása, szeretet, szerelem, elmúlás, emberi kapcsolatok, a Teremtő közelsége...)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Gál Juli: Koncert a Fuvarban

S kezdetét vette az esemény!

Zucker Imánuel: Lewandovsky: Má Tovu ősi zsidó imát recitálta (Hála, hogy beléphet az Örökkévaló hajlékába, tiszteletadás és lelki felkészülés).

Tarnóc Daisy Laura: Jacques Offenbach vígoperájából Manuelita áriáját énekelte, (Könnyedség, humoros helyzetek, várakozás, szeretet)

A főkántor következő száma Israel Meyer Japhet 128. zsoltára, a Shir hamalaszt volt.

(„Boldog az, aki féli az Urat” ...A családi otthon képe, a harmónia, az áldás, az otthon biztonság szimbóluma)

A kitűnő szoprán énekesnő Giuseppe Verdi „Tacea la notte placida...Di tale amor” **Leonora első nagyáriáját** adta elő, ami a **Trubadur** egyik legmeghatározóbb pillanata. A teljes ária **Verdi** női hőseinek érzelmi gazdagságát és a zeneszerző melódiateremtő zsenialitását egyaránt példázza.

A főkántor egy megható jidis dala, a Kindern Yorn következett. Mordkhe Gebirtig, a szerző nosztalgiával és szomorúsággal idézi fel saját gyermekkorát. Egyszerűbb volt az élet, de az idő múlik, s bekövetkezik a felnőtt lét számos terhe.

Tarnóc Daisy Laura, Antonin Dvorzsák lírai operájának Hold áriáját énekelte. Témája: Rusalka, a vízi tündér a Holdhoz fordul segítségért, vigye hírért szerelmének, a hercegnek. Áradó dallamívek, a cseh romantika egyik különösen lírai alkotása. Költőiség, bensőségesség és időtlensége megérinti a hallgatókat.

A főkántor előadásában felhangzott Yakov Shwekey: Möhéru hasém, ami az esküvői szertartás egyik áldásának része: öröm, vidámság hangja, a vőlegény és a menyasszony részéről.

Az esemény operaénekesnője, Landon Ronald angol zeneszerző dalciklusából énekelt több áriát is. Minden egyes darab külön-külön hangulatvilágot elevenít fel. A gyermeki ártatlanságtól a felnőtté válás kérdésein át egészen az elmúlás melankóliájáig. A mű különlegessége, hogy egyszerre intimen személyes, de mégis általános érvényű.

A Cycle of Live a brit dalrepertoár ritkán hallható értékes, lírai gyöngyszeme.

Zucker Imánuel, Capua: O’sole mio szerelmes dalát adta elő. A szám üzenete: Még a legszebb napsütésnél is fényesebb és melegebb az a boldogság, amit a kedves jelenléte ad. Ezért is a romantikus érzelmek egyik legismertebb, időtlen himnuszává.

Zárószámként két duett hangzott el: A „Hajnal-Alkony”, és a Tumbalalajka....

A közönség szünni nem akaró vastapssal köszönte meg a kitűnő műsort a két előadónak, a profi és kiváló zongorakísérőknek, a műsorvezetőnek és a zsinagóga vezetőségének. Végül Streit Sándor néhány szép gondolattal, köszönettel zárta az estébe nyúló grandiózus órákat!

(gáljuli)

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek XXXIV. rész

lecke, (lecke)óra

לֵעֵצָר, לֵעֵצָרִים

הוֹלֵךְ - הוֹלֵכֶת (הוֹלֵךְ)

megy, menni לֵ... לֵ...
-ba -be

הָאָה - הָאָה (הָאָה)
jön, jönni
hova? הָאָה

הַבֵּיתָה

haza (felé)

הַפֶּעֱלִים

הַחֲמִשִּׁים

הַפֶּעֱלִים

ige (esz, tsz)

תרגיל 16

תרגילי החמרה

Cserélő gyakorlat

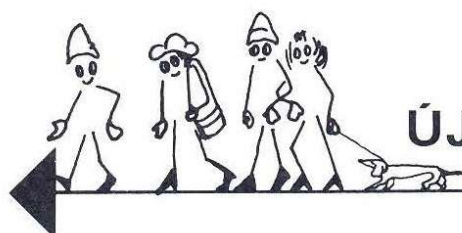
מה יש בביתך ?

סליחה, עכשיו יש שיצור. עזוב! אני הולך לביתה.

עכשיו אתה בא לביתה ?
לא.

לכן אתה הולך ?

אני הולך הביתה להתראות!
להתראות!

ÚJ IGÉK (megtanulása)

הוֹלֵכֶת	הוֹלֵכִים	הוֹלֵכֶת	הוֹלֵךְ
הָאָה	הָאָה	הָאָה	הָאָה

- חנה באה לשיצור. (יזחק, שרה וישעיה, התלמידים)
- הוא בא לביתה. (מתל-אביב לחבר, לישראל, הביתה)
- הוא הולך לעבודה. (יזחק, ואני, המורות, חנה)
- מאין אתה בא ולכן אתה הולך ? (אתם, את, אתן, חנה)

RECEPT-TÁR

Zúza pörkölt vele főtt tarhonyával

Kicsit olyan ez az étel, mint a pástortarhonya, kivéve, hogy ez csirkezúza, és nincs benne burgonya, de ami a legjobb benne: nagyjából egy lábasra van csak szükségünk.

Hozzávalók: 4 fő

- 2 fej hagyma (300 g)
- 5 gerezd fokhagyma
- 1 db paprika (40 g)
- 50 ml olaj
- 1 db paradicsom (40 g)
- 0.5 ek őrölt kömény
- 1.5 ek pirospaprika
- só, bors
- 500 g csirkezúza
- 1 db alaplékocka
- 1.5 - 1.8 l víz
- 200 g dörzstarhonya
- 1 csokor petrezselyem

Elkészítés:

A finomra vágott hagymát, fokhagymát és paprikát lepirítjuk az olajon, félrehúzzuk, majd hozzáteesszük a paradicsomot, a köményt, a pirospaprikát, sózzuk, borsozzuk, és elkeverjük.

Jöhet bele a zúza, az alaplékocka és a víz, és addig főzzük, amíg a zúza megpuhult, a leve jócskán elfőtt, de még van rajta.

Beleöntjük a tarhonyát, puhulásig főzzük lassú tűzön, amíg szinte teljesen felvette a maradék levet. Megszórjuk aprított petrezselyemmel, és tálaljuk.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

						BARLANG- JÁRÓL HIRES KÖZSÉG	A SZO- BÁJÁBA HIVAT	HOZZÁ HASONLÓ	PELYHES HELYBEN ÁLL!		A PARKO- LÓ JELE GALLON, RÖVIDEN	FÖLDI, VALLÁSI ÉRTE- LEMEN	A POÉN 1. RÉSZÉ
						HATÁRO- ZOTT NÉVELŐ			HARMINC- NAPI				
						FÉL ÉDEN!			A LÓ HÍMJE				
						ÁZSIAI EREDETŰ DÍSZ- CSERJE							
						LÉTEZÉS					BELÜL ELFÉR!		
						KÉR- DEZŐS- KÖDÉS					HÚST TAR- TÓSÍTÓ		
REMITTÁLT PORTEKA	A POÉN 2. RÉSZÉ	MÍMEL	SIEMENS, RÖVIDEN	ABLAK- TÁBLÁS	KÁVÉZÓ- BAN VAN!	KIRÁLY ÜL RAJTA VAS- ABRONCS				LATYAK			
							GRAMM, RÖVIDEN		INDIAI ASZKÉTA				
							TUDATÁT VESZTI		A MÁJ TERMELI				
IVÓ KÖZEPE!			ÜGYES BESZÉD- KÉSZSÉG					FALA- TOZIK					
NOTESZ SZÉLEI!			NEM LÁT					ÜGYIRAT					
ÜNNE- PELT SZÍ- NÉSZNŐ					DESZKA					ÓDA ELEJE!		AMPER, RÖVIDEN	
					A CSODÁL- KOZÁS SZAVA					HALKAN MONDÓ		IGEN SOK- BA KERÜL	
MENE- KÜLÉS- SZERŰEN FUTÓ						A MÁTRA CSÚCSA					MAGUNK		
						ELBORÍT					KIFOGÁS- TALAN		
EGYEZ- KEDÉS, ÁRVITA					ÜZLET				JANUÁR ELSEJE				
					CSIKOS DARAB!				CSAP- SZEG				
PÁRATLAN IDEA!			A HAVON CSÚSZIK				BOLYHOS FONAL						
A KÖZE- PÉBE			VALAKI ORRÁTÓL				FAJTÁT JOBBÍT						
				SKÓT NEMZET- SÉG				ZEUSZ KEDVESE			ÜVEG- CSERÉPI		
				DAL				KLUB EGYEDE			MEG- ELÉGELO		
A BŐR VEGYJELE		DZSÚSZ			GYÁMO- LITANDÓ					NÉVELŐ			
LITER, RÖVIDEN		ÓRA- MÁRKA			ATTÓL FOGVA					TEMLOMI KÖNYÖR- GES			
KONCERT PÓTIDEJE						RITKA NŐI NÉV							POZITÍV ELEKTROD
						MIKÉNT?							
KÉT EGYENLŐ RÉSZRE OSZT						SEBHELY			A DRÁVÁ- BA OMLIK				
						A FOGAI- VAL ORÓL			DICSÉRET				
KISSÉ SOKÁIG!			BETEGES					DÉLIGYÜ- MÖLCS					
RÓMAI 1-ES			NINCS NÉLKÜLE PLAKÁTI!					TOLEDO HATÁRAI!					
				RÉST NÖVELŐ						...-MÓGÓ; ZSOR- TÓLÓDÓ			
PERUI INDIAN NÉP VOLT	T				VAGY, RÖVIDEN					?	JÓTÉ- KONY- KODIK		

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2025. Nov. 28. – 2025. Dec. 05.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
28. péntek	7:00	16:00
29. szombat	8:00	15:30
30. vasárnap	8:00	16:00
01. hétfő	7:00	16:00
02. kedd	7:00	16:00
03. szerda	7:00	16:00
04. csütörtök	7:00	16:00
05. péntek	7:00	16:00

A 613 PARANCSOLAT

LXX.

**„A szombati
munka tilalma”**

**„Hat napon át
végezd mun-
kát, és a he-
tedik napon
szüneteltesd
azt...”**

(2Mózes 23:12)

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
28. péntek	15:38	29. szombat	16:47
05. péntek	15:35	06. szombat	16:46

Poén sarok

A földrajztanár felszólítja Móríckát:

- Definiáld nekem a szél fogalmát!
- A szél olyan levegő, amelyiknek sür-
gős dolga van.

Múlt hét szombaton Streit Ruben mondta a Sächrisz imarészt, zsinagógánkban. Gratulálunk neki. Skajch!!

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendez-
vényeire várjuk kiléni tagjait.
Várjuk tagjaink szíves megje-
lenését és ötleteiket, melyek-
kel segítik a klub működését.
Következő klubrendezvényt
december 03.-án, szerdán
délelőtt 10:00 órától tartjuk a
földszinti klubteremben.

Nagy Fuváros utcai Templomkörzet Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuváros utca 4.
Tel: 334 27 31
Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>
Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor
Technikai asszisztens: Andrassy Béla